

De Virtuele Volkstelling 2001¹⁾

Marijke Hartgers en Eric Schulte Nordholt

De volkstellingsgegevens 2001 zijn gebaseerd op vele verschillende bronnen. Sinds de laatste traditionele Volkstelling van 1971 is het CBS overgegaan op het gebruik van gegevens uit de beschikbare registers en enquêtes. Met deze Virtuele Volkstelling neemt Nederland een unieke positie in temidden van de Europese volkstellingen. De uitkomsten van de Virtuele Volkstelling 2001 zijn niet alleen vergelijkbaar met eerdere Nederlandse volkstellingen, maar ook met de uitkomsten van andere Europese landen die aan de 2001 ronde van volkstellingen hebben deelgenomen.

1. Inleiding

In 2003 zijn de gegevens voor de Volkstelling 2001 samengesteld. De opzet was om niet alle inwoners stuk voor stuk te ondervragen, maar om bronnen te gebruiken die al beschikbaar waren. Op die manier blijven de kosten voor de belastingbetaler beperkt. Naar schatting zouden de kosten van een traditionele volkstelling 300 miljoen euro bedragen, terwijl bij de huidige opzet de kosten 3 miljoen Euro zijn.

Behalve het kostenaspect bestaan nog meer verschillen met een traditionele volkstelling. Ondanks het verplichte karakter van een traditionele volkstelling zal bijvoorbeeld een deel van de populatie niet meedoen (unit non-respons) en van degenen die wel meedoen zal een deel sommige vragen niet beantwoorden (item non-respons). De laatste traditionele volkstelling in 1971 ontmoette veel weerstand op grond van privacy overwegingen. De verwachting was dat de non-respons nog verder zou toenemen als er opnieuw een traditionele volkstelling gehouden zou worden (Corbey, 1994). Daarentegen bestaan er nauwelijks bezwaren tegen een Virtuele Volkstelling en speelt het non-respons probleem alleen voor de enquêtes waaruit gegevens gebruikt worden.

De Virtuele Volkstelling 2001 bestaat in feite uit veertig veelomvattende tabellen. Daarvan hebben er 28 betrekking op geheel Nederland, 9 op COROP-gebieden en 3 op gemeentelijk niveau. De tabellen bevatten onder meer gegevens over huisvesting, woon-werkverkeer, beroep en onderwijsniveau en arbeidspositie. Voor een tiental grote gemeenten zijn ook gegevens op het niveau van wijken en buurten bepaald. De uitkomsten zijn te vinden op de website van het CBS.²⁾ Daarnaast zijn analyse en methodologie vastgelegd in het boek 'The Dutch Virtual Census of 2001, Analysis and Methodology' (Schulte Nordholt e.a., 2004). Dit boek is in elektronische vorm te vinden op de website van het CBS.³⁾

Het CBS voert de Virtuele Volkstelling uit op basis van een gentlemen's agreement. In 1991 is de Wet op de Volkstelling ingetrokken, waarmee de verplichting om iedere tien jaar een volkstelling te houden officieel vervallen is. Het zou echter onvoorstelbaar zijn dat Nederland geen Volkstellingsvervangende gegevens zou samenstellen. Het Europese statistische bureau Eurostat heeft een coördinerende rol in het verzamelen van geharmoniseerde data en in het vergelijken van de uitkomsten voor de verschillende landen. Overigens zal het nog enkele jaren duren voor alle landen die aan de volkstellingsronde 2001 meedoen hun definitieve tabellenset naar Eurostat hebben gestuurd.

2. Bevolking en economische activiteit

Aan het begin van 2001 woonden er in totaal 16 miljoen mensen in Nederland, 7,9 miljoen mannen en 8,1 miljoen vrouwen. Het overgrote deel van de bevolking van Nederland leefde in particuliere huishoudens. Ruim 200 duizend mensen verbleven in institutionele huishoudens, zoals verzorgings- en bejaardenhuizen.

Staat 1
Bevolking naar economische activiteit en geslacht, 1 januari 2001

	Totaal	Mannen	Vrouwen
	x 1 000		
Economisch actieve bevolking	7 587	4 388	3 199
Werkzaam	7 395	4 288	3 107
Werknemer	6 787	3 884	2 903
Zelfstandige	608	404	204
Werkloos	192	100	92
Economisch inactieve bevolking	8 399	3 521	4 878
0-14 jaar	2 977	1 523	1 454
15-74 jaar	4 449	1 659	2 790
Onderwijsvolgend	640	343	298
Gepensioneerd	1 356	620	735
Huisman/huisvrouw	1 270	66	1 205
Anders	1 182	630	553
75 jaar of ouder	972	339	633
Totale bevolking	15 986	7 909	8 076

Iets minder dan de helft van alle inwoners van Nederland behoorde tot de economisch actieve bevolking. Deze is afgebakend volgens de internationale definitie van de beroepsbevolking, waartoe alle personen van 15–74 jaar gerekend worden die werken of die actief op zoek zijn naar werk, ongeacht het aantal uren per week. Begin 2001 waren er 7,4 miljoen werkenden: 6,8 miljoen werknemers en 0,6 miljoen zelfstandigen. Daarnaast telde de werkloze beroepsbevolking 200 duizend personen. In de opzet van de Virtuele Volkstelling zijn werknemer, zelfstandige en werkloze elkaar uitsluitende categorieën. Zelfstandigen die ook een aantal uren per week tegen betaling werkten, zijn getypeerd als werknemer.

Drie van vier werkzame personen hadden begin 2001 een leeftijd tussen de 25 en 54 jaar. Tot de economisch inactieven behoren scholieren en studenten, gepensioneerden en personen die in de eigen huishouding actief zijn. Het aantal huisvrouwen was achttien keer zo groot als het aantal huismannen.

In feite waren er iets meer mensen met betaald werk, want deze groep is beperkt tot de leeftijdscategorie 16–74 jaar. Kinderen van 14 of 15 jaar zijn voltijd leerplichtig en daarom zijn zij getypeerd als onderwijsvolgend. Zij kunnen echter wel een klein baantje hebben, bijvoorbeeld een of twee keer per week folders rondbrengen. Er zijn wettelijke beperkingen wanneer en hoe lang zij mogen werken. Daarnaast hebben personen van 75 jaar en ouder soms betaald werk, maar hun aantal is verwaarloosbaar. In de Virtuele Volkstelling hebben alle 75-plussers de typering gepensioneerd gekregen.

De meeste werkenden waren in loondienst. Slechts 8 procent had een eigen bedrijf, met of zonder personeel. De gemiddelde leeftijd van werknemers was 37 jaar; die van zelfstandigen lag gemiddeld 7,5 jaar hoger. Het aandeel zelfstandigen neemt toe met de leeftijd. Bijna de helft van de werkende 65-plussers had een eigen bedrijf. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan het feit dat de meeste werknemers met 65 jaar of al eerder met pensioen gaan, terwijl zelfstandigen vaker geneigd zijn te blijven werken na het bereiken van de officiële pensioengerechtigde leeftijd.

Mannen en vrouwen vertonen in veel opzichten ander gedrag op de arbeidsmarkt. Vrouwen hebben minder vaak betaald werk en als ze een baan hebben, werken ze vaak in deeltijd. Meer dan tweederde van de mannen in de leeftijdscategorie 16–74 jaar had betaald werk, tegen iets meer dan de helft van de vrouwen. Het verschil was wat betreft deeltijdwerk nog groter. In iedere leeftijdsgroep werkte meer dan de helft van de vrouwen in deeltijd, terwijl dit voor mannen rond de 15 procent lag. Uit figuur 1 blijkt de globale arbeidscarrière van mannen en vrouwen. Opvallend is de piek van de naoorlogse geboortegolf, de babyboomers, bij de leeftijd van 54 jaar. Een overweldigende meerderheid van de vrouwen werkte minder dan 35 uur per week. Daarnaast blijkt dat mannen iets vaker als zelfstandige actief waren dan vrouwen (7 procent van de werkzame vrouwen tegen 9 procent van de werkzame mannen).

In de jongste leeftijdsgroepen wordt uiteraard vaak onderwijs gevolgd. Veel jongeren hebben echter wel een deeltijdbaai. Tussen de 20 en 25 jaar neemt het deeltijdwerk af ten gunste van voltijd werk en zo rond hun 25^e hebben de meesten hun opleiding afgerond en werken voltijd. Een paar jaar later beginnen velen een gezin. Mannen blijven voltijd werken, terwijl de vrouwen de omvang van hun werkweek terugbrengen om voor de kinderen te kunnen zorgen. Wanneer vrouwen eenmaal in deeltijd werken, blijven zij dat ook op latere leeftijd doen, ook als de kinderen het huis uit zijn. Vanwege het grote aantal vrouwen met een deeltijdbaai wordt wel eens gezegd dat Nederland koploper in de wereld is wat betreft deeltijdarbeid (Wielers en Van der Meer, 2003). Hoewel de voorzieningen voor kinderopvang sterk verbeterd zijn, blijft het deeltijdwerk van vrouwen toenemen (Beckers, 2003; Portegijs e.a., 2002).

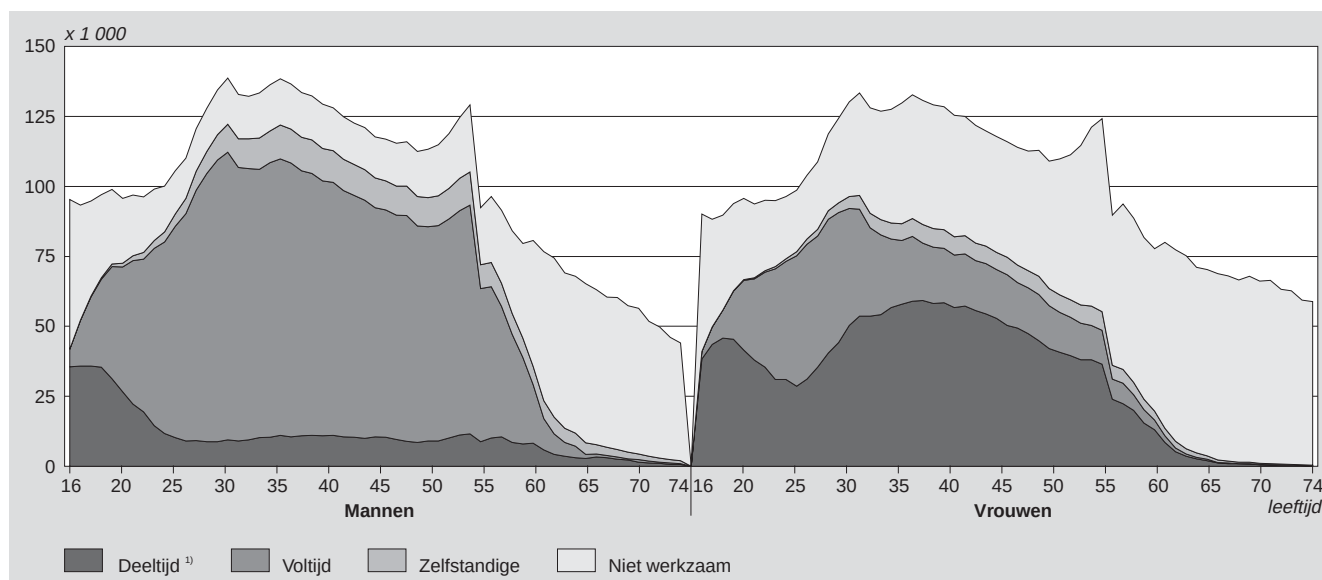
3. Jongeren

Volgens de Virtuele Volkstelling waren er in 2001 ruim 2,8 miljoen personen in de leeftijd van 16 tot en met 29 jaar. Meer dan de helft van deze jongeren was werknemer. Eenderde van de jongeren studeerde nog, maar hiervan had meer dan helft een baan naast de studie. Maar weinig

Staat 2
Werkzame personen van 16–74 jaar naar arbeidspositie en leeftijd, 1 januari 2001

	Bevolking (16–74 jaar)	Werkzaam			
		In % van de leeftijdsgroep	Absoluut	Werknemer	Zelfstandige
	<i>x 1 000</i>	<i>%</i>	<i>x 1 000</i>	<i>% van de werkzamen</i>	
Totaal (16–74 jaar)	11 848	62	7 395	92	8
Leeftijdsgroep					
16–24	1 705	68	1 158	99	1
25–34	2 436	81	1 965	94	6
35–44	2 563	77	1 976	91	9
45–54	2 324	71	1 640	90	10
55–64	1 618	37	594	83	17
65–74	1 202	5	61	54	46
<i>jaren</i>					
Gemiddelde leeftijd (16–74-jarigen)	42,4		37,8	37,2	44,7

1. Bevolking van 16–74 jaar naar arbeidspositie, leeftijd en geslacht, 1 januari 2001

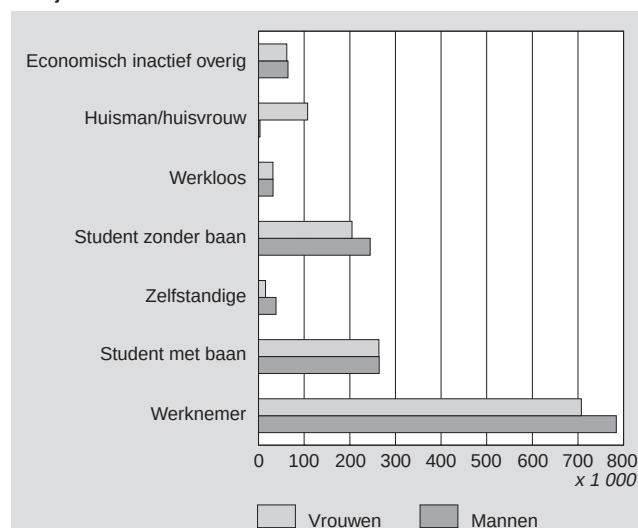
¹⁾ Deeltijders werken minder dan 35 uur per week.

jongeren werkten als zelfstandige en ook werkloze jongeren kwamen maar heel weinig voor. Onder de jonge vrouwen bevonden zich meer dan 100 duizend huisvrouwen. Daarnaast is een klein deel van de jongeren op een andere manier economisch inactief.

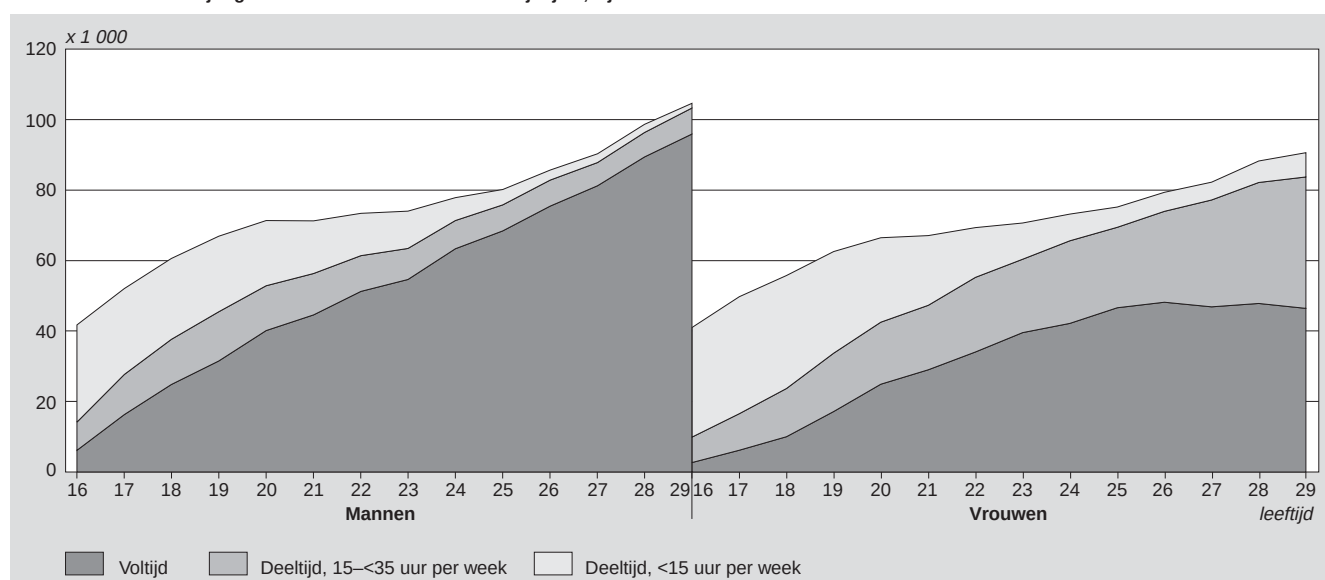
In totaal was dus driekwart van de jongeren werkzaam, waarvan bijna driekwart als werknemer, een kwart als student of scholier met een baan en nog een klein deel als zelfstandige.

Een groot deel van de werkzame mannen van 16 tot en met 29 jaar werkte voltijd, ofwel 35 uur per week of meer. Van de werkzame jonge vrouwen werkte daarentegen meer dan de helft parttime met minder dan 35 uur per week. Dit verschil tussen mannen en vrouwen loopt op met leeftijd. Terwijl de mannen meer voltijd gingen werken met het oplopen van de leeftijd naar 30 jaar, nam bij de vrouwen het aandeel voltijders juist af na hun 25ste. In plaats

2. Economische status van jonge mannen en vrouwen (16–29 jaar), 1 januari 2001

3. Dienstverband van jonge mannen en vrouwen naar leeftijdsjaar, 1 januari 2001

daarvan groeide het aandeel vrouwen die 15 tot 35 uur per week werken.

4. Ouderen

De Nederlandse bevolking vergrijst. In de tweede helft van de vorige eeuw groeide het aandeel mensen van 50 tot en met 64 jaar van 13 procent naar 18 procent. In dezelfde periode verdubbelde het aandeel van de 65-plus-generatie naar 14 procent. De verbeterde gezondheidszorg in die periode heeft geleid tot een langere levensduur. De Virtuele Volkstelling laat zien hoeveel de ouderen van 50–74 jaar actief bijdragen aan de Nederlandse economie. De helft van de oudere mannen was in 2001 economisch actief. Bij de oudere vrouwen was dat minder, van hen was nog een kwart actief. Bij beide was het grootste deel van de actieven als werknemer in loondienst en was ongeveer 15 procent werkzaam als zelfstandige.

Binnen de leeftijdsgroep 50–74 jaar zijn er grote verschillen wat betreft de arbeidsparticipatie. Van de vijftigers onder de mannen was bijna 80 procent economisch actief in 2001, maar dit aandeel zakte al snel naarmate de mannen de leeftijd van 60 jaar naderden; bij de 60–64-jarigen was dit aandeel nog maar 28 procent. Het aandeel economisch actieve vrouwen nam ook af met de leeftijd. Van de vrouwelijke vijftigers was 44 procent economisch actief, terwijl dit aandeel voor de 60–64 jarige vrouwen op 10 procent lag. Bij de 65 plussers was het aandeel zelfs minder dan 2 procent.

Het aandeel oudere mannen dat parttime werkte nam in 2001 langzaam toe met de leeftijd. Van de 50-jarige mannen werkte 10 procent minder dan 35 uur per week. Bij de 64-jarige mannen lag het aandeel parttimers al op 40 procent. Waarschijnlijk gingen veel mannen al wat minder uren werken toen hun pensioen in zicht kwam. Ongeveer 70 procent van de mannelijke werknemers die ouder zijn dan 65 werkte parttime. Bij vrouwen lag het aandeel dat

parttime werkte in 2001 zo hoog voor de jongere groepen. In de leeftijdsgroep 65–74 jaar zijn de percentages vrouwelijke parttime werkenden nog hoger.

Bijna tweederde van de economisch inactieve oudere mannen was met (vervroegd) pensioen. Een heel klein deel was inactief vanwege de zorg voor het huishouden. Eenderde was op een andere manier economisch niet actief, bijvoorbeeld vanwege afhankelijkheid van een arbeidsongeschiktheid-, bijstands- of werkloosheidsuitkering. Van de economisch inactieve vrouwen was bijna de helft met (vervroegd) pensioen, eenderde was verantwoordelijk voor het huishouden en 17 procent was om een andere reden economisch niet actief.

In het begin van de vorige eeuw zag het beeld er anders uit. Mannen waren kostwinners en voor de Tweede Wereldoorlog hadden de meeste bedrijven nog geen pensioenregeling voor hun werknemers. De doorbraak kwam in 1956 met de komst van de Algemene Oudersdomswet (Van Gerwen, 2000), die ervoor zorgde dat vrijwel elke inwoner van 65 jaar en ouder een minimaal inkomen had, ongeacht zijn (vroeger) verdiende loon. Het aandeel mannen van 65–74 jaar dat economisch actief was, nam af van 49 procent in 1947 tot 29 procent in 1960. Daarna daalde dit aandeel nog verder tot onder de 10 procent in 1981, waarna een kleine stijging waarneembaar is. Het aandeel economisch actieve mannen van 50 tot 64 jaar was redelijk stabiel tot 1971, rond de 90 procent. Daarna nam dat aandeel af tot ongeveer 60 procent in 1991. De recessie als gevolg van de oliecrisis in de jaren zeventig en een kleinere recessie aan het eind van de jaren tachtig zorgden voor de opkomst van regelingen voor vervroegde uitkering, die erg aantrekkelijk waren voor oudere werknemers. Begin jaren negentig trok de Nederlandse economie weer aan, en daarmee steeg het aandeel economisch actieven. De toenemende vraag naar werk zorgde ervoor dat werkgevers ook de oudere en duurere werknemers hard nodig hadden. Het overheidsbeleid was erop gericht om ouderen langer te laten doorwerken.

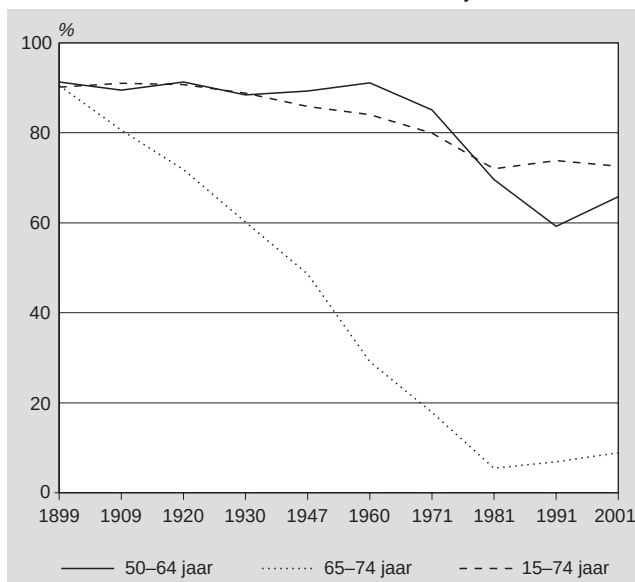
Staat 3
Economische activiteit van ouderen (50–74 jaar) naar geslacht en leeftijd, 2001

	Aandeel economisch actief	Totale populatie	Economisch actief				Economisch inactief			
			Totaal	Werknemer	Zelfstandige	Werkloos ¹⁾	Totaal	(Vervroegd) pensioen ²⁾	Huisman/ huisvrouw ¹⁾	Anders economisch inactief ¹⁾
	%	x 1 000								
Mannen										
50–54 jaar	85	600,6	509,8	444,5	55,4	9,9	90,8		9,2	81,6
55–59 jaar	71	443,8	315,7	270,7	39,9	5,1	128,0	16,5	8,3	103,2
60–64 jaar	28	368,6	103,9	73,4	28,8	1,7	264,7	98,8	13,5	152,5
65–69 jaar	11	306,4	33,9	18,5	15,4		272,4	272,4		
70–74 jaar	6	248,2	15,3	7,7	7,7		232,8	232,8		
Totaal (50–74 jaar)	50	1 967,5	978,8	814,8	147,2	16,7	988,7	620,5	31,0	337,3
Vrouwen										
50–54 jaar	52	581,1	300,0	258,2	32,7	9,2	281,1		188,4	92,7
55–59 jaar	34	431,3	146,6	123,1	21,2	2,3	284,7	26,1	177,8	80,9
60–64 jaar	10	373,9	38,2	27,6	9,7	0,9	335,8	73,1	173,6	89,1
65–69 jaar	2	337,4	8,2	5,0	3,2		329,3	329,3		
70–74 jaar	1	310,4	3,3	1,9	1,5		307,0	307,0		
Totaal (50–74 jaar)	24	2 034,2	496,3	415,7	68,2	12,4	1 537,8	735,4	539,7	262,7

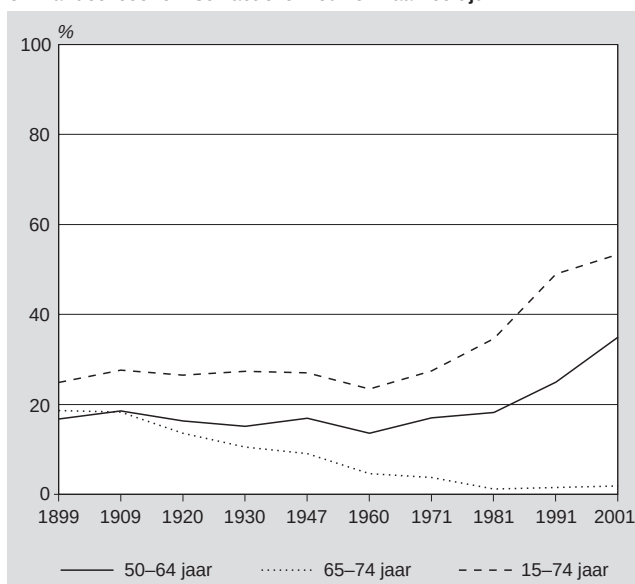
¹⁾ Personen van 65 jaar en ouder die niet werken, zijn per definitie gepensioneerd.

²⁾ De (vervroegde) pensioengerechtigde leeftijd ligt per definitie boven de 55 jaar.

4. Aandeel economisch actieve mannen naar leeftijd

5. Aandeel economisch actieve vrouwen naar leeftijd

De economisch actieve deelname van vrouwen vertoonde in de vorige eeuw een heel ander beeld. Tot 1970 was 20 tot 30 procent van de vrouwen in de leeftijdsgroep 15-74 jaar economisch actief. In 2001 was dit aandeel gestegen tot ruim 50 procent. In de eerste helft van de vorige eeuw woonden de meeste werkende vrouwen alleen en waren kostwinners. De meeste werkende getrouwde vrouwen hadden (nog) geen kinderen. Families bestonden uit een vader die kostwinner was en een moeder die de zorg voor de kinderen had. Vanaf begin jaren zeventig veranderde dit patroon. Steeds meer vrouwen, ook de moeders, vonden dat ze recht hadden om te werken. Het aantal kinderopvangmogelijkheden nam toe en ook werden er meer parttime banen aangeboden. Daarnaast steeg het opleidingsniveau van de vrouwen. De vrouwen die het begin van deze nieuwe periode hebben meegemaakt, behoren nu tot de ouderen.

5. Arbeidsdeelname naar regio

In deze paragraaf komen regionale aspecten van de werkzame beroepsbevolking aan bod. Het gaat daarbij om de regio waarin zij wonen, ingedeeld zowel naar COROP-gebied als naar gemeente. De COROP-gebieden verschillen sterk in aantal inwoners tussen de 15 en 74 jaar: van bijna 40 duizend in Delfzijl en omstreken tot ongeveer 1 miljoen in Groot-Rijnmond (rondom Rotterdam). Een uitgebreidere beschrijving van de regio's is te vinden in Vliegen (1999).

De arbeidsdeelname laat het aandeel werkenden in de bevolking van 15-74 jaar op 1 januari 2001 zien. De COROP-gebieden met een lage arbeidsdeelname lagen allemaal in de periferie van Nederland. De regio's met een hoge arbeidsdeelname bevonden zich in het midden van het land. Wanneer gekeken wordt naar gemeentelijk niveau, blijkt een sterke concentratie van gemeenten met een hoge arbeidsdeelname in het midden van het land. Hierbij zaten ook enkele steden waar veel forenzen wonen die werken in een van de vier grote steden en hun agglomeratie. Het is opvallend dat de grootste drie steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) zelf een lage arbeidsdeelname hadden.

De regio's met de laagste arbeidsdeelname waren in 2001 Oost-Groningen en Zuid-Limburg, beide grensgebieden. Wanneer binnen deze COROP-gebieden naar gemeenten gekeken wordt, lag de arbeidsdeelname het laagst in gemeenten dicht bij de grens. Mensen in Zuid-Limburg hebben nogal eens een baan in België of Duitsland. Deze banen zijn niet geteld in de Volkstelling, dus mensen die over de grens werken kunnen ten onrechte als niet werkend getypeerd zijn. Oost-Groningen grenst aan noordelijk Duitsland, maar in beide regio's staat de werkgelegenheid er niet erg gunstig voor. Als gevolg daarvan vertrekken veel mensen om elders werk te zoeken en blijven de ouderen achter.

Het COROP-gebied met de hoogste arbeidsdeelname was Flevoland met 67,5 procent. De bevolking van Flevoland kende relatief veel werknemers. Flevoland had ook een hoog aandeel voltijd werkenden, zowel bij de mannen als bij de vrouwen. Een mogelijk verklaring is de relatief lage gemiddelde leeftijd van de bevolking van Flevoland. In het COROP-gebied Overig Groningen was de werkzame bevolking gemiddeld nog jonger. Deze regio telde relatief veel studenten en deeltijdwerkers. De arbeidsdeelname was met 59,9 procent relatief laag. Het beeld wordt in deze regio grotendeels bepaald door de universiteitsstad Groningen. Oost-Zuid-Holland kende een bijna even hoge arbeidsdeelname als Flevoland. Deze regio is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor mensen die in de Randstad werken, maar niet in een van de grote steden willen wonen. COROP-gebied Groot-Amsterdam is te omschrijven als de meest gemancipeerde regio. Hier was het aandeel voltijders onder de vrouwelijke werknemers het hoogst, net als het aandeel deeltijders onder de mannelijke werknemers.

Technische toelichting

Bij bepaling van de uitkomsten van de Virtuele Volkstelling is uitgegaan van internationaal voorgeschreven definities.

6. Aandeel werkenden naar COROP, 1 januari 2001

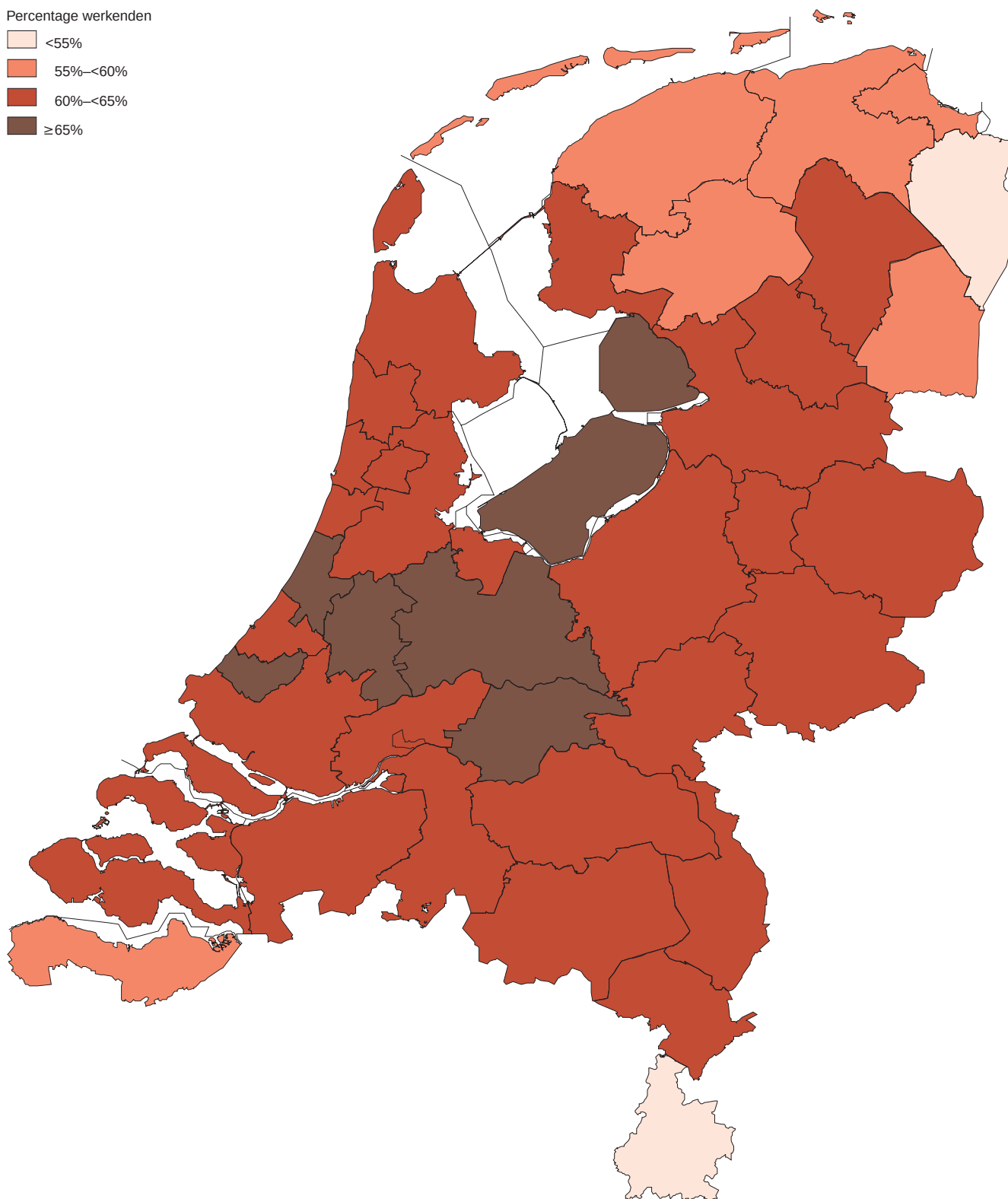
Percentage werkenden

<55%

55%–<60%

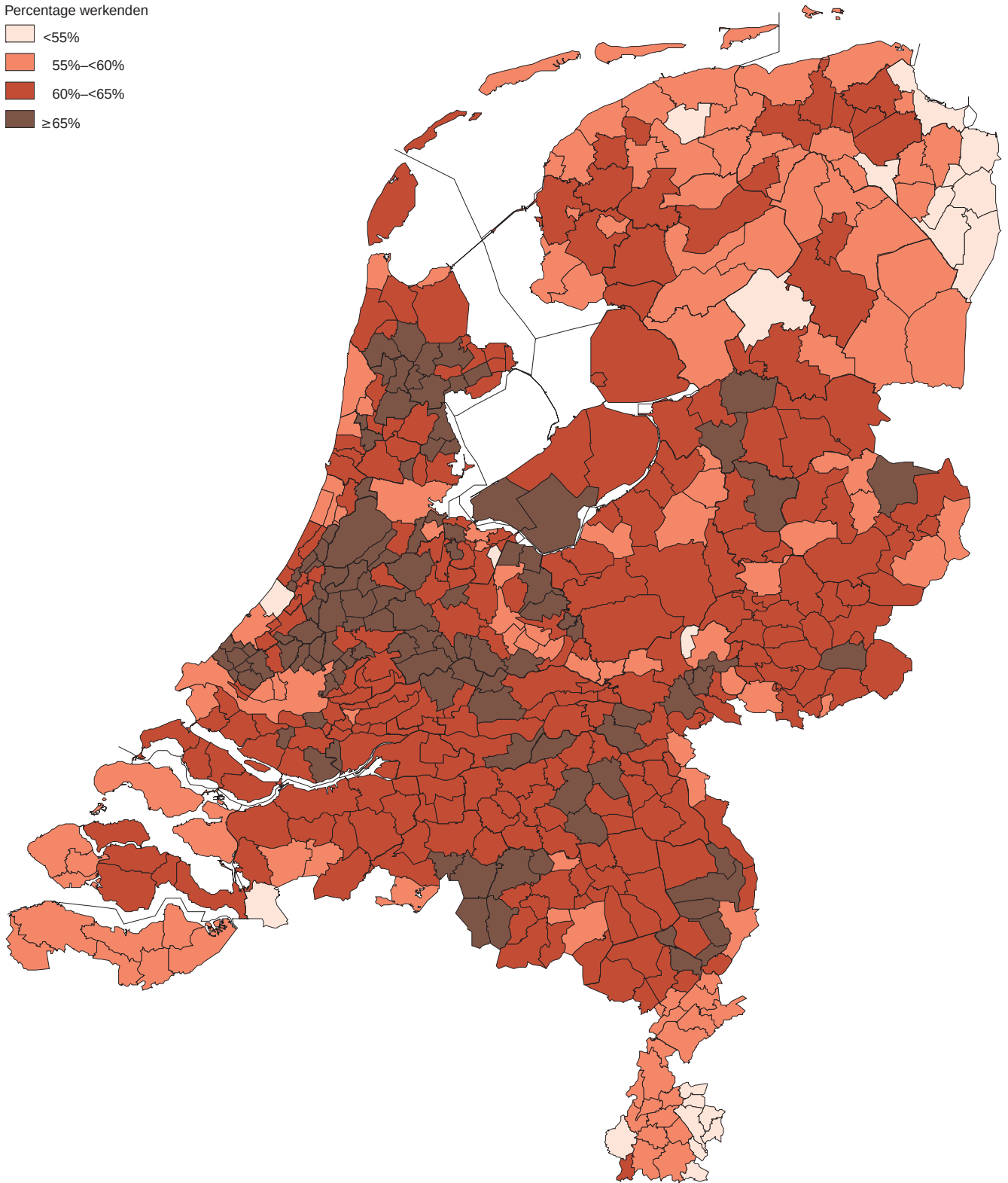
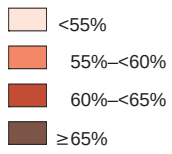
60%–<65%

≥65%

7. Aandeel werkenden naar gemeente, 1 januari 2001

Percentage werkenden

Deze wijken soms af van definities die het CBS gewoonlijk hanteert. De internationale definitie van de beroepsbevolking gaat uit van de bevolking van 15–74 jaar, terwijl het CBS gewoonlijk publiceert over de bevolking van 15–64 jaar. Daarnaast wordt volgens de internationale definitie iedereen met betaald werk gerekend tot de werkzame beroepsbevolking, ongeacht het aantal uren per week. Volgens de CBS-definitie behoren mensen die minder dan twaalf uur per week werken niet tot de werkzame beroepsbevolking. Dit betekent niet alleen dat de werkzame beroepsbevolking volgens internationale definitie groter is, maar ook dat een aantal mensen die volgens de CBS-definitie werkloos zijn (omdat ze minder dan twaalf uur per week werken en op zoek zijn naar een baan van minstens twaalf uur per week) volgens de internationale definitie tot de werkzame beroepsbevolking behoren (omdat ze betaald werk hebben).

De basis voor de Virtuele Volkstelling wordt gevormd door de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA). Daarnaast is gebruik gemaakt van het Sociaal Statistisch bestand (SSB) van 2000. Aan het SSB zijn gegevens over werknemers en zelfstandigen ontleend. Variabelen over beroep en onderwijsniveau zijn afkomstig uit de Enquête beroepsbevolking (EBB). Gegevens over huisvesting zijn afkomstig van het Woningregister 2001 en het Woningbehoeftenonderzoek (WBO) van 2000.

Sommige variabelen zijn gebaseerd op integrale waarneming, zoals geslacht, leeftijd en werkzaamheid. Andere variabelen, zoals het volgen van onderwijs, waren alleen beschikbaar voor een deel van de populatie. De consistentie tussen de diverse volkstellingstabellen is bewerkstelligd met de methode van herhaald wegen. Deze methode is uitgebreid beschreven in Houbiers e.a. (2003) en is gebaseerd op herhaald gebruik van de regressieschatter; herhaald wegen genereert een nieuwe set gewichten voor elke geschatte tabel. De bevindingen van vijf simulaties waarmee diverse aspecten van herhaald wegen getest zijn, is te vinden in Van Duin en Snijders (2003). Bij toepassing van herhaald wegen worden de gewichten van de microdata zodanig aangepast, dat elke nieuwe tabel consistent is met alle eerder geschatte tabellen.

Literatuurverwijzingen

Beckers, I. (2003), Deeltijdwerk blijft toenemen. Sociaal-economische maandstatistiek 2003-12, blz. 12–13. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen.

Corbey, P. (1994), Exit the population Census. Netherlands Official Statistics, volume 9, summer 1994, blz. 41–44. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen.

Duin, C. van en V. Snijders (2003). Simulation studies of repeated weighting. Discussion paper 03008, Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen.
<http://www.cbs.nl/nl/publicaties/publicaties/algemeen/discussion-papers/discussion-paper-03008.pdf>

Gerwen, J. van (2000). De welvaartsstaat: volksverzekeringen, verzekeringsconcerns, financiële dienstverleners en institutionele beleggers, 1945–2000. Deel IV van Zekerheid. Risico's, preventie, verzekeringen en andere zekerheidsregelingen in Nederland, 1500–2000, Verbond van Verzekeraars/NEHA, Den Haag/Amsterdam 2000, blz. 12–109.

Houbiers, M., P. Knottnerus, A.H. Kroese, R.H. Renssen en V. Snijders (2003). Estimating consistent table sets: position paper on repeated weighting. Discussion paper 03005, Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen.
<http://www.cbs.nl/nl/publicaties/publicaties/algemeen/discussion-papers/discussion-paper-03005.pdf>

Portegijs, W., A. Boelens en S. Keuzenkamp (2002). Emancipatiemonitor 2002. Den Haag: SCP en CBS, november 2002.

Schulte Nordholt E., M. Hartgers en R. Gircour (eds.) (2004). The Dutch Virtual Census of 2001, Analysis and Methodology. Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen.

Vliegen, M. (1999). Regionalisation and statistical description. In: J.G.S.J. van Maarseveen and M.B.G. Gircour (eds.), A Century of Statistics, blz. 209–239, Amsterdam.

Wielers, R. en P. van der Meer (2003), Lower educated workers and parttime work. Acta Sociologica 46 (4), blz. 307–321.

Noten in de tekst

¹⁾ Dit artikel is gebaseerd op vier van de hoofdstukken van Schulte Nordholt e.a., te weten: 1. Introduction to the Dutch Virtual Census of 2001 (Eric Schulte Nordholt), 3. Working people: what they do, who they are and where they live (Marijke Hartgers en José Gouweleeuw), 4. Young people and their economic activities (Marjolijn Trijssenaar en Marijke Hartgers) en 5. Active ageing: the senior labour force from work to retirement (Wijnand Advokaat en Frank Linder).

²⁾ <http://www.cbs.nl/nl/publicaties/publicaties/algemeen/volkstelling-2001/volkstelling-2001.htm>.

³⁾ <http://www.cbs.nl/nl/publicaties/publicaties/algemeen/volkstelling-2001/b-57-2001.pdf>.